

Dalarö hotell – gästgiveri * * * * * mot slutet av 1800-talet

Mathilda Hultman * Carolina Hultman * Oktavia Hultman

Idag är det få om ens någon som minns dem, men under slutet av 1800-talet fanns det inte en bybo eller sommargäst som inte kände systrarna Hultman på hotellet. Främst var det Octavia som kom att bli en ledande personlighet på byn och egentligen var det bara hon som under många år var permanent bosatt på Dalarö.

Självaste August Strindberg låter mamsell Octavia skymta förbi i novellen "Min sommarpräst" i novellsamlingen "Skär-karlsliv". "När jag kommer ut om våren till sommarnöjet, är jag den första. Den lilla badorten är öde, luckor äro stängda, verandor täckta. Träden äro halvlövade, rabatterna ogrävda, och i håll och vrår ligger lite smutsig snö kvar. Men då går jag ner till gästgivaregården efter middagen och finner min sommarpräst. Sådan jag fann honom för tolv år sedan finner jag honom än, sittande vid sitt punschglas i kakelugnsvrån, läsande sina tidningar, strykande huskatten och småspråkande med värdinnan."

Då novellen skrevs 1888 hade mamsell Octavia Hultman redan tjänat på gästgivargården sedan 1873. Anledningen till att hon hittade ut till just Dalarö var att den dåvarande gästgivaren Johan Eklund och Octavia Hultman båda var födda och uppväxta i den lilla småländska landsortsstaden Eksjö. Det skilde bara sex år dem emellan. Det är nog ingen vågad gissning att de båda måste ha känt varandra sedan barnsben

Johan Eklund, som tidigare hade hunnit med att driva en egen handel i trakten av Västerås, hade tillträtt som gästgivare på Dalarö redan 1865. Mamsell Hultman hade under dessa år sökt sig till Göteborg, där hon fått praktik som krögarmamsell. Hon anlände till Dalarö i november 1873 och med henne följde en gyllene tid för gästgivargården. Redan efter ett år fick Dalarö en ny gästgivare. Sjökapten Karl Axel Wretfors övertog då arrendekontraktet efter Eklund. Wretfors var klok nog att behålla mamsell Hultman och då han efter tre år flyttade blev det naturligt att gästgiveriarrendet erbjöds åt mamsell Hultman.

Om somrarna hade hon sina båda äldre systrar Mathilda och Carolina som pålitlig extrahjälp i serveringen på sommarverandan. Eftersom alla tre hade en borgerlig bakgrund från Eksjö och förblev ogifta var det naturligt att de av dalaröborna och sommargästerna titulerades med förnamnet "mamsell".

Det var under åren i slutet av 1870-talet som Dalarö på allvar befäste sitt anseende som Stockholms mest fashionabla sommarort och gästgiveriet blev den självklara träffpunkten. Alldeles intill låg stora ångbåtsbryggan som dagligen besöktes av de flesta för att ta del av det senaste skvallret på byn men också för att hålla uppsikt över vilka som anlände eller gav sig av. Vad var väl naturligare än att samtidigt stärka sig med en toddy eller ett glas punsch hos mamsell Hultman.

Strax ovanför gästgiveriet låg under de här åren också byns tre handelsbodas och lite längre upp kyrkan, tullhuset och nere i Fiskarhamnen tullbryggan och lotshuset. För patron Petter Berg på Smådalarö var arrendepengarna från gästgiveriet hans viktigaste årliga inkomstkälla. Dessvärre var patron en slarver och på grund av usla affärer tvingades han 1881 att sälja gästgivargården till målarmästare Martin Eklund i Stockholm.

Omgående påbörjade Eklund en större modernisering och ombyggnad av det gamla gästgiveriet. Bland annat uppfördes två nya präktiga sommarverandor mot sjön. Det var i samband med denna ombyggnad som han också lät döpa om gästgiveriet till det bättre klingande "Eklundshov". Ibland kan man också dyka på beteckningen "Hotell". Mamsell Hultman utnämndes till "föreståndarinna" och ibland också "restauratris", titlar som låg i tiden då de första hotellen och restaurangerna av kontinentala mått växte fram i Stockholm.

Förutom ett ständigt växande antal bad- och sommargäster, frekventerades "Eklundshov" även av en grupp unga konstnärer som tidigt på 1880-talet hade bildat något som kom att kallas för "Dalarö-kolonin". Flera av dem hade tillbringat flera somrar på Dalarö tillsammans med familj och släkt, varför det också blev naturligt för dem att vattnet och öarna runt Dalarö även kom att bli populära motiv för målandet.

Med åren var det främst en ny hotellbyggnad. Torsdagen den 4 juni 1891 annonserade mamsell Hultman i Dagens Nyheter; "Dalarö Hotell och Restaurang öppnades åter den 1 juni och rekommenderas i ärade kunders benägna åtanke. Inackordering för längre och kortare tid emottages. Allmänna Telefon 3. Octavia Hultman." Sommarlivet på Dalarö återgick snart till det vanliga lunken. Mamsell Hultman förestod Dalarö Hotell under hela 1890-talet. Sedan länge hade hon sin bostad i den gamla Stenkrogen som låg som ett annex strax ovanför hotellbyggnaden. Under hela 1890-talet ansvarade hon för hotellet. 1907 övertogs hotellet av hotelldirektör Carl Löfvander från Stockholm, som parallellt drev Hôtel Kronprinsen på Drottninggatan. Mamsell Hultman hade då hunnit bli 71 år gammal och drog sig tillbaka. Ännu några år levde hon kvar i sin gamla bostad på Stenkrogens undervåning.

Hon avled "still och fridfullt klockan half fem på natten" den 29 december 1915. Med mamsell Hultman gick det sista av 1800-talet ur tiden. Idag vilar hon fridfullt tillsammans med sina systrar på kyrkogården och än går det att tyda deras namn på gravstenen.

Lennart Jarnhammar

*Ovanstående bild och text är saxat ur Dalaröbladet nr 2 2004
<http://www.dalarno.se/dalarobladet0402.pdf>*